

§ 564

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista

HEL 2018-007573 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista:

1 luku. Yleiset säännökset/1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Hallituksen esitysluonnoksessa laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista on monia hyviä selkeytyksiä. Maksujen perusteita yhdenmukaistetaan ja tarkennetaan. Jatkossa maksuja peritään vain niistä talveluista, joiden maksuista säädetään laissa. Tämä yhdenmukaistaa käytäntöjä. Uudistus myös selkeyttää asumisen ja hoivan erotamista toisistaan, mikä on kannatettavaa. Maksuhuojennuksen tarjoaminen asiakkaalle toimeentulotuen hakemisen sijaan on selkeä parannus verrattuna nykytilaan. Tavoitteena on turvata asiakkaalle vähintään välttämättömät tulot muuhun elämiseen.

Esitys on tarpeellinen ja yhdenmukaistaa käytäntöjä. Helsingin kaupunki kiinnittää erityistä huomiota siihen, että asiakasmaksujen uudistusta ei tule kytkeä sote- ja maakuntauudistukseen, vaan sen tulee tulla voimaan siitä huolimatta.

2 §. Soveltamisala/ 2 §. Tillämpningsområde

-

3 §. Määritelmät/ 3 §. Definitioner

Esityksessä ei määritellä käyntiä. Käynnin käsite tulisi määritellä laissa. Esimerkiksi suun terveydenhuollossa monihuone- tai kerralla kuntoon - mallissa jokaisen ammattilaisen kontaktista muodostuu tilastollinen käynti, vaikka asiakkaan kannalta kyse on vain yhdestä käynnistä terveydenhuollon toimipisteessä. Tällöin asiakkaalta peritään perusmaksu. Samaan fyysiseen asiointiin voi myös perinteisessä toimintamallissa liittyä useamman ammattilaisen kontakteja; hammaslääkärin tekemä tutkimus, hammas- tai röntgenhoitajan ottama panoraamatografia-kuva ja suuhygienistin antamaa kiinnityskudossairauksien hoitoa. Käynnin määritelmän tulisi olla yhtenevä kaikissa tilastoinneissa.

Esityksessä käytetään määritelmää maakunta. Mikäli lain on tarkoitus tulla voimaan huolimatta maakuntaudistuksesta tai mahdollisesti jo ennen kuin maakunnat perustetaan, lakiesitystä tulisi muuttaa niin, että se käsittää kunnat, kuntayhtymät ja muut mahdolliset toimijat, jotta lain-säädäntö ei ole kytköksissä maakuntaudistuksen mahdolliseen toteutumiseen.

4 §. Palvelusta perittävä maksu/ 4 §. Avgift för tjänster

Esityksessä on otettu hyvin huomioon se, että maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Maakunta voi myös päättää itse, ettei maksulliseksi säädetystä palvelusta tarvitse periä maksua.

Samoin on hyvin huomioitu se, että maakunnan tai kuntayhtymän ostopalveluna hankkimista palveluista on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itsensä järjestämistä vastaavista palveluista.

Hyvänä on pidettävä sitä, että alle 18-vuotiaat eivät maksaisi vammaisuuden perusteella järjestettäviä erityispalveluja koskevan lain mukaiseen osavuorokautiseen valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon tai päiväaikaiseen toimintaan liittyviä ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/ 5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Esityksessä on velvoite maakunnan asiakasmaksujen alentamiseen tai perimättä jättämiseen, samoin vahvistetaan asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotukeen. Pykälän kirjoittaminen velvoittavaksi on toimiva ratkaisu, sillä käytännössä kunnat eivät ole laajasti soveltaneet nykyisin voimassa olevaa vastaavaa pykälää.

Erityisen tärkeää on, että asiakas saa riittävästi neuvontaa ja ohjausta siitä, miten maksuun haetaan alennusta. Samalla korostuu myös palveluohjauksen tärkeys. Ohessa annetaan asiakkaalle myös tietoa maksunalennuskäytännöistä.

Esitys jättää maakunnan harkittavaksi, kuka ammattilainen koordinoi huojennusten hakemista. Esityksessä ei tarkemmin määritetä prosessin etenemistä tai sitä, miten kansaneläkelaitos auttaa maakuntaa asiakkaan maksukyvyyn selvittämisessä eli milloin tulositonnainen asiakasmaksu vaarantaa asiakkaan toimeentulotuen edellytyksiä taikka asiakkaan lakisääteisen elatusvelvollisuuden tai muun elatusvastuun toteuttamista. On huomattava, että kunnan tehtäviin ei 1.1.2017 alkaen

ole enää kuulunut asiakkaan perustoimeentulotuen laskelman laatimiseen.

Maksun perimättä jättäminen on huomioitava maakunnan tulokertymässä. Tämän asian arvioiminen on haasteellista.

6 §. Maksun periminen/ 6 §. Uttag av avgift

Esityksen mukaan oikaisuvaatimusohje on aina liitettävä laskuun. On selkeää, että oikaisuvaatimusohje liitetään mukaan aina, vaikka kysymyksessä olisi tasasuuruinen lasku tai maksukyvyyn mukaan määräytyvä tulosidonnaista maksua koskeva päätös. Esitetty velvollisuus oikaisuvaatimuksen liittämistä laskuun yhdenmukaistaa kuntien erilaisia käytäntöjä.

7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/ 7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Esityksen mukaan päätöksen tulosidonnaisesta asiakasmaksusta tekee jatkossakin viranhaltija. Tämä on perusteltua. Päätöksen yhtenäiset kriteerit selkeyttävät ja yhtenäistävät päätöskäytäntöä koko maassa. Oikaisuvaatimusohje tulee selkeästi aina liittää mukaan maksukyvyyn mukaan määräytyvästä tulosidonnaisesta maksusta annettavaan päätökseen. Mahdollisesti olisi harkittava, tulisiko päätökseen sisällyttää myös asiakkaan tulotiedot.

2 luku. Maksuttomat palvelut/ 2 kap. Avgiftsfria tjänster

8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/ 8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Esityksen mukaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä erityispalveluista vastaavat palvelut olisivat edelleen pääosin maksuttomia. Valmennukseen ja tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvät tarpeelliset kuljetukset, joita henkilö tarvitsee voidakseen käyttää palvelua, olisivat maksuttomia. Tämä tekee eri vamma-ryhmien kohtelusta yhdenvertaista. Tällä hetkellä vain erityishuollon saamiseksi tehdyt matkat ovat maksuttomia. Muutos tulee pienentämään maakunnan saamia asiakasmaksutuloja, mikä on hyvä huomioida jatkossa. Lakiehdotuksesta puuttuu 8 §:n maksuttomista sosiaalipalveluista kohdasta 3 vammaispalvelulain mukaisten palvelujen kohdalta maksuttomat kuljetukset, mikä olisi hyvä olla samassa kohdassa.

9 §. Maksuttomat terveystalvet/ 9 §. Avgiftsfria hälsotjänster

Esityksen mukaan sairaanhoidon palvelut pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakkaalle olisivat maksuttomia. Tällä hetkellä lääkärikäynnit veloitetaan asiakkaalta ja sairaalahoidosta peritään oma maksunsa ja tällöin palveluasumisen palvelumaksu on keskeytyksessä. Uu-

distus yksinkertaistaa ja vähentää hallinnollista työtä: sairaalajaksot ovat tehostetun palveluasumisen asiakkaalle maksuttomia, mutta hän maksaa palveluasumisen asiakasmaksut myös sairaalajaksojen ajalta.

Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen maksuttomuutta ei ole yksiselitteisesti ilmaistu. On epäselvää, kattaako kohta 8 myös suun terveydenhuoltoon kuuluvan sairaanhoidon. Samoin on epäselvää sellaisen nuoren ennalta ehkäisevien suun terveydenhuollon palvelujen suhteen, joka ei kuulu opiskeluterveydenhuollon piiriin. Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen tulisi olla jatkossakin maksuttomia.

3 luku. Maksukatto / 3 kap. Avgiftstak

10 §. Maksukatto/ 10 §. Avgiftstak

Esityksen mukaan maksukaton jaksoksi on edelleen määritetty kalenterivuosi. Tavoitteena voidaan pitää sitä, että maksukaton jakso olisi 12 kuukautta kalenterivuoden sijaan. Tällä hetkellä tekniset valmiudet eivät mahdollista kalenterivuodesta poikkeavaa jaksotusta. Kalenterivuosi ei ole hyvä, koska sairaudet eivät jaksotu siihen. Seurauksena voivat olla kohtuuttomat maksut, jos hoidot ovat alkaneet syksyllä ja jatkuneet seuraavan vuoden puolelle.

Nykyisten välimaksukattojen seuraaminen on ollut hankalaa ja välimaksukattojen poistaminen on toimiva ratkaisu.

11 §. Maksukattoa kerryttävät palvelut/ 11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Esityksen mukainen sairaanhoitopalvelujen muuttuminen maksuttomiksi tehostetun palveluasumisen asiakkaille on positiivinen uudistus. Maksukaton laajentaminen myös kotisairaanhoidon ja kotisairaalan maksuihin on johdonmukaista. Lyhytaikaishoito järjestämistavaltaan laitospalveluna tai palveluasumisena kerryttää maksukattoa samalla tavalla. Maksukaton laajentaminen suun ja terveydenhuollon palveluihin tukee asiakasmaksujärjestelmän kehittämistavoitetta, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät muodostuisi palvelujen käytön esteeksi ja siten lisäksi väestön terveys- ja hyvinvointieroja.

12 §. Maksujen seuranta/ 12 §. Uppföljning av avgifter

Esityksen mukaan jatkossa maakunta seuraa maksuja ja asiakkaan maksukaton kertymistä ja maakunnan on annettava asiakkaalle kirjallinen tieto maksukaton ylitymisestä. Tämä tukee yhdenvertaisuutta maksukaton soveltamisen suhteen.

4 luku. Tasasuuruiset maksut/ 4 kap. Jämnstora avgifter

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

13 §. Sosiaali- ja terveyskeskuksen avosairaanhoido/ 13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Esityksessä määritetään vastaanottojen ja kiireellisen terveydenhuollon enimmäishinta. Asiakasmaksut on terveysasemalla sekä lääkärin että hoitajan vastaanotoilla ja kiireellisessä terveydenhuollossa. Esityksessä on täsmennetty, että voidaan periä vain yksi maksu, mikäli asiakkaan käyntiin on yksi syy.

Esitys asettaa maksujen enimmäismäärät ja jättää maakunnalle harkintavallan maksuista, niiden suuruudesta tai niistä luopumisesta. Sosiaali- ja terveyskeskumaksuna maakunta voi periä asiakkaalta kiireettömästä lääkärinvastaanotosta enintään 20,60 euroa ja sairaanhoitajan vastaanotosta enintään 11,40 euroa.

Etäpalvelun huomioiminen lain tasolla on toimiva ja ajanmukainen ratkaisu. On johdonmukaista, että etäpalveluna annettavasta hoidosta, palvelusta tai terapiasta voidaan periä 1 momentin mukainen maksu (13 §, 19 §, 20 §, 21 §, 22 §, 23 §).

Etäpalvelujen tulkinta voi kuitenkin olla ongelmallista arvioitaessa, onko annettu palvelu ratkaissut asiakkaan ongelman, onko annettu palvelu ollut kiireellistä vai kiireetöntä.

Palvelut sosiaalihuollossa ovat tällä hetkellä pitkälti maksuttomia (esim. sosiaalityö, sosiaaliohjaus, vammaispalvelulain mukaiset erityispalvelut jne.) Lakia tulisi täsmentää sosiaalihuollon etäpalvelujen osalta.

14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/ 14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Kiireellisen lääkärin hoidon maksun yhtenäistäminen sosiaali- ja terveyskeskuksessa ja sairaalan yhteispäivystyksessä yhdenmukaistaa maksuja. Se mahdollistaa toimijoiden yhteistyötä sekä tulevaisuuden uusia tapoja järjestää kiireellistä hoitoa.

15 §. Avosairaanhoidoon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/ 15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Esityksen ohjeistus voi aiheuttaa tulkintaongelmia esimerkiksi siitä onko moniongelmaisen käynti päihteisiin liittyvä, jos samalla käynnillä annetaan valistusta päihteettömyydestä ja hoidetaan verenpainetta.

13 §:ssä ja 14 §:ssä tarkoitettuihin palveluihin välittömästi liittyvien välttämättömien tutkimusten mahdollinen tulkinnanvaraisuus voi aiheuttaa asiakkaalle epätietoisuutta niistä maksuista, joita häneltä voidaan periä.

16 §. Päiväkirurginen toimenpide/ 16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Esityksen ohjeistus päiväkirurgisen toimenpiteen maksusta on toimiva.

17 § Suun terveydenhuolto/ 17 §. Mun- och tandvård

Esityksen mukaan erikoismateriaalista ei jatkossa peritä maksua. Erikoismateriaalin määrittely on käytännössä vaikeaa, joten ehdotus on perusteltu. Toimenpidetöiden sisältämistä materiaaleista, joihin ei sisälly ulkoa hankittavia hammasteknisiä työvaiheita, ei kuuluisi periä maksua, esim. EBB10 hampaan keinojuuren eli implantin asettaminen.

Esityksen kohtaa ”Leukojen ja koko hampaiston panoraamaröntgenkuvaus” voisi täsmentää. Tarkoitetaanko kuvauksella kokonaisuutta, joka sisältää myös tarvittavat, tarkentavat lisäkuvat (hammaskuvat) ja onko tarkoitus soveltaa kohtaa myös lateraalikalloröntgenkuvan kohdalla? Kartiokeilatietokonetomografia-kuvantaminen yleistyy ja se on tavanomaista tomografiaa vaativampi toimenpide, mikä olisi peruste korkeammalle maksulle.

Esityksen mukaan maakunta perisi hammastekniset kulut. Tulevaisuudessa voisi harkita, että käyntimaksussa ei olisi porrastusta ammattiryhmittäin. Toimenpidehinnoissa olisi mahdollista ottaa huomioon, että suuhygienistien toimenpiteet ovat selkeästi oma ryhmänsä varsinkin, kun suuhygienistien terveydenedistämisen käyntejä suunnitellaan maksuttomiksi.

Käynnin perusmaksussa ei mainita hammashoitajaa. Hoitaja voi ottaa esim. röntgenkuvia ja tehdä terveydenedistämistä. Todellisia kustannuksia voisi selkeyttää pykälän kolmannen momentin kohdalla. Esim. kustannusten periminen vahingoittuneesta oikomislaitteesta tai hammasteknisestä työstä olisi määriteltävä tarkemmin.

18 § Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/ 18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Kriteerien tulisi olla yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteiden kanssa. Ulkopuolelle jää lapsena hoitamatta jäänyt A II 2 -tyyppinen purenta, johon liittyy hampaiden kulumista, leukaniveloireita, toimintarajoitteita. Kyseessä ei ole kuitenkaan synnynnäinen hampaistopuutos tai kehityshäiriö.

19 §. Terapi/ 19 §. Terapi

Tulisi harkita, että myös suun terveydenhuollossa järjestettävistä terapioiden, kuten lihavuuden ehkäisyohjelman mukaisista ravitsemusterapioiden tai kroonisesta kivusta kärsivien potilaiden fysioterapioiden voidaan periä tässä pykälässä tarkoitettu maksu.

20 §. Sarjassa annettava hoito/ 20 §. Vård i serie

Esityksen mukaan maksun perimiselle ei ole enimmäisrajaa. Tämä on muutos nykyisin voimassa olevaan asiakasmaksuasetukseen verrattuna, jonka mukaan maksu saadaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuodessa. Välimaksukatton poistaminen sarjassa annettavasta hoidosta ja maakunnan velvollisuus seurata maksukattoa lisää asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

21 §. Tilapäinen kotipalvelu/ 21 §. Tillfällig hemservice

Esitys määrittää selkeästi euromääräisen hinnan annettavasta tilapäisestä kotipalvelusta. Esityksessä tilapäinen asiakkuus on määritetty alle kolmen kuukauden mittaiseksi, tällä hetkellä tilapäisyydeksi on määritetty Helsingissä kaksi kuukautta, jos käyntejä on harvemmin kuin keran viikossa. Tilapäisen kotipalvelun hinnoittelu eri pituisilla käynneillä eri hintaisena voi käytännössä olla monimutkaista. Tästä on Helsingissä luovuttu.

22 §. Tilapäinen kotisairaanhoido/ 22 §. Tillfällig hemsjukvård

Esityksen mukaan maakunta voi periä tilapäisestä terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua esimerkiksi hammaslääkärin suorittamalta kotikäynniltä 18,90 euroa. Tarvitaan täsmennys, sisältääkö hammaslääkärin asiakasmaksu kotikäynniltä myös hammaslääkärin kotikäynnillä suorittamat suun terveydenhuollon toimenpiteet.

23 §. Tilapäinen kotisairaalahoido/ 23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Esityksen mukaan maksun voi periä riippumatta siitä, annetaanko kotisairaalahoidoa perusterveydenhuollon vai erikoissairanhoidon palveluna vai näiden yhdistelmänä. Muutos yhdenmukaistaa kotisairaalahoidosta perittäviä maksuja.

24 §. Lyhytaikainen perhehoito/ 24 §. Kortvarig familjevård

-

25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/ 25 §. Kortvarig boendeservice

-

26 §. Lyhytaikainen laitushoito tai -palvelu/ 26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Esityksen mukaan lyhytaikainen päihderiippuvuuden hoito hoitolaitoksessa määritetään muiden laitushoitojen kanssa eri hinnoitteluun kuin psykiatrinen hoito. Lyhytaikainen päihderiippuvuuden laitushoito voisi

olla perusteltua hinnoitella samoin psykiatrian lyhytaikaisen laitoshoidon kanssa, jottei hinnoittelu olisi hoitoon hakeutumisen esteenä.

27 §. Osavuorokausihoito/ 27 §. Vård under en del av dygnet

-

28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/ 28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Esityksen mukaan asiakkaan siirtyessä asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksiköstä toiseen asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksikköön saman kalenterivuorokauden aikana, maakunta ei saa periä asiakkaalta kyseisenä päivänä lähtöpäivän maksua. Ehdotus yhdenmukaistaa käytäntöä sekä varmistaa, että asiakkaalle ei aiheudu kohtuutonta taloudellista haastetta.

29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/ 29 §. Medicinsk rehabilitering

-

30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/ §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

-

31 §. Ensihoitopalvelu/ 31 §. Prehospital akutsjukvård

-

32 §. Lääkärintodistus ja –lausunto/ 32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

-

33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/ 33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Sakkomaksua käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta suunnitellaan laajennettavaksi kaikkiin alle 18-vuotiaisiin, ellei sitä ole pidettävä kohtuuttomana. Yleensä vanhemmat hoitavat alle 15-vuotiaiden asiat ja ovat siten vastuussa myös lastensa vastaanottoajoista. Ehdotus on perusteltu.

Mahdollisuuksien mukaan voisi harkita sakkomaksujen porrastamismahdollisuutta sen mukaisesti, minkälainen haitta käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta palveluntuottajalle tulee.

Esimerkki: 1) potilas on jäänyt saapumatta peruuttamatta aikaansa ja 2) potilas on peruuttanut ajan, mutta viime tingassa, jolloin tilalle ei ole saatu toista potilasta. Vaikka asiakas peruuttaisi varauksensa 5 min. ennen aikaansa, siitä syntyy ajanhukkaa, mutta vähemmän kuin kohdassa 1), jossa ammattilainen voi siirtyä tekemään muuta työtä eikä hänen tarvitse odottaa.

Lisäksi sakkomaksu voisi olla korotettu tilanteissa, joissa asiakas toisuvasti lyhyen ajan sisällä jättää aikansa peruuttamatta. Syrjäytymisvaarassa olevien potilaiden kohdalla palveluntuottaja voisi käyttää harvintaa.

5. luku Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut/ 5 kap. Avgifter som fastställs enligt betalningsförmågan

34 §. Maksun periminen maksukyvyn mukaan/ 34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan

Tehostetun palveluasumisen tuominen lain piiriin selkeyttää tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon asiakasmaksun määrittelyä sekä edesauttaa asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

35 §. Kotona annettava palvelu/ 35 §. Service i hemmet

Ehdotus maksun määräytymisestä palvelun hoitosuunnitelman määrittämien palvelutuntien ja perheen koon ja asiakkaan maksukyvyn mukaisesti on hyvä. Kotihoidon palvelutuntien mukainen maksu on toimiva ratkaisu, sillä sen pohjalta voidaan myös palvelusetelin/asiakassetelin omavastuuta kehittää vastaamaan kunnallista kotihoidon asiakasmaksua. On hyvä, että puolisojen yhteenlasketusta palvelujen määrästä ja yhteenlasketuista tuloista lasketaan kummallekin oman palvelun määrän mukainen maksu.

Kotiin annetut palvelut pilkkoutuvat moniin eri maksuihin. Tulee huomioida, että asiakkaalla voi olla kuukausimaksun lisäksi useita eri tukipalvelumaksuja (esimerkiksi turvapuhelin, sauna, siivous) sekä lyhytaikashoidon maksuja sekä palvelusetelillä ostettuja palveluja. Asiakkaiden palvelukokonaisuuden suunnittelu on haasteellista, sillä usein asiakkaalle tulee useita eri palveluja ja tällöin tulisi pystyä arvioimaan asiakkaan maksukykyä.

36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Esityksen linjaus on toimiva.

37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/ 37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Esityksen linjaus, että tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon maksuperusteet ovat mahdollisimman yhteneväiset, on toimiva ja yhtenäistää kansallisella tasolla käytäntöjä.

Esityksessä on määritelty vähimmäiskäyttövaran euromääräksi tehostetussa palveluasumisessa 160 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa. Vähimmäismäärän asettaminen yhdenmukaistaa käytäntöä koko maassa, mutta vähimmäismääränä jättää maakunnalle myös harkinnanvaran. Tehostetun palveluasumisen käyttövara on tällä hetkellä Helsingissä 245 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa.

Käyttövaran sisältö tulisi määritellä, esim. tuleeko sillä korvata käsi-kauppalääkkeet ja terveydenhuollon itsehoitotarvikkeet, joita asiakas ei saa maksuttomana.

38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

On kannatettavaa, että tehostettu palveluasuminen ja sen maksun määräytyminen säännellään laissa.

Esityksen mukaan kertaluonteisia tai satunnaisia tuloja ei jatkossa huomioida. Tämä selkeyttää asiakasmaksupäätösten tekoa. Esitetty kolmen kuukauden aikaraja selkeyttää asiakkaan näkökulmasta taloudellisen kokonaistilan arviota.

Viittaus tuloista tehtäviin vähennykseen on merkitty pykälän 40 §:n mukaan. Kuitenkin tuloista tehtävät vähennykset on määritelty pykälässä 41 § ja tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä pykälässä 42 §.

39 §. Pitkäaikainen perhehoito/ 39 §. Långvarig familjevård

Esityksen mukaan perhehoito rinnastetaan avopalveluihin ja perhehoitoa saavalle asiakkaalle olisi jätettävä hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä vähintään 200 euroa kuukaudessa. Tämä on asiakasnäkökulmasta hyvä parannus.

40 §. Laskennallinen metsätulo/ 40 §. Kalkylerad inkomst av skog

On kannatettavaa, että metsätulon huomioiminen säännellään laissa.

41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/ 41 §. Avdrag från inkomsterna

Esitys linjaa, miten pitkään asiakkaan todelliset asumismenot huomioidaan vähennyksenä asiakkaan siirtyessä pitkäaikaiseen asumispalveluun tai laitoshoitoon. Asumismenojen huomioiminen laissa määritellyn ajan on selkeyttävä ja asiakaslähtöinen ratkaisu.

Pariskuntien osalta olisi tarpeen selkeyttää yhteiseen asuntoon asumaan jäävän puolison tilanteen huomioiminen.

42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/ 2 §. Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Esityksen mukaan asiakkaan tuloista vähennetään tehostetusta palveluasumisesta aiheutuvat asumismenot, joista on vähennetty valtion varoista maksettava asumistuki. Lääkkeet ja muut tarvikkeet, joista asiakas on oikeutettu kansaneläkelaitoksen korvauksiin, vähennetään korkeintaan lääkkeiden vuosiomavastuun eli lääkekaton suuruisena.

Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset huomioidaan hakemuksesta ja siltä osin kuin terveydenhuollon ammattihenkilö arvioinut ne välttämättömiksi. Tähän tarvitaan vielä tarkempaa linjausta.

43 §. Maksun määrääminen/ 43 §. Fastställande av avgift

Ulosoton huomioiminen maksua määrättäessä tulisi sisällyttää uuteen asiakasmaksulakiin. Suurissa kunnissa ulosotto huomioidaan vähennyksenä.

6 luku. Muut maksut/ 6 kap. Övriga avgifter

44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/ 44 §. Stödtjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Maakunnalta edellytetään selkeää palvelujen rajausta. Esimerkiksi asiakas, jonka kaupunki on sijoittanut yksityiseen palvelutaloon, saa talosta samat palvelut kuin kaupungin omassa talossa eli tarvitsemansa hoidon, ateriat jne. Lääkkeet, vaipat ja kampaajan asiakas maksaa itse. Myös muut tukipalvelut asiakas maksaa itse.

45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/ 45 §. Uppehåll i samband med sociala insatser eller öppen vård

-

46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/ §. Uppehålle i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Esityksessä on tärkeä huomio, jonka mukaan ateriamaksu sisältää raaka-aineiden lisäksi ruuan valmistamisesta aiheutuvat kustannukset. Käytännössä palvelun erittelemisen on ollut hankalaa ja epätarkoituksenmukaista.

On hyvä, että esityksen mukaan maakunta voi periä kohtuullisen maksun vammaispalvelulain 6 §:n kohdassa tarkoitettuun valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvästä ylläpidosta eli esimerkiksi ateriapalveluista, tarvikkeista ja muista kuluista, joita henkilölle aiheutuu vammaisuudesta huolimatta.

47 §. Lastensuojelu/ 47 §. Barnskydd

48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/ 8 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Esitys sisältää ensimmäistä kertaa säännökset kodin ulkopuolella asuvan vammaisen lapsen maksuista. § 48 on sisällöltään yhteneväinen lastensuojelun maksuja koskevan §:n 47 kanssa. Lastensuojelun maksuja koskeva § 47 vastaa voimassa olevaa sääntelyä. Pykälien 47 ja 48 muotoilu aiheuttaa kuitenkin tulkinallisen ongelman sen suhteen, voidaanko lapsen vanhemmilta periä sekä asiakasmaksu että elatusapu/elatustuki. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan näin ei voi lastensuojelun maksuissa menetellä.

Nykyisin kunta voi maksua vahvistamatta periä ja nostaa lapselle tulevat elatusavut siltä ajalta, jolloin lapsi saa perhehoitoa tai laitoshuoltoa taikka asumispalveluja sekä käyttää elatusavut perhehoidosta, laitoshuollosta tai asumispalveluista aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi. Voimassa olevan sääntelyn tarkoituksena on, ettei elatusvelvollisuuden täyttämistä voitaisi vaatia vanhemmalta kahteen kertaan, ensin kunnalle sosiaalipalvelumaksuna ja toistamiseen elatusapuna lapselle.

Asiakasmaksulain esitysluonnoksessa pykälien 47 ja 48 muotoilusta on jätetty pois sanat "maksua vahvistamatta". Tämä mahdollistaisi sen, että asiakasmaksu ja elatusapu/elatustuki voitaisiin periä päällekkäin. Esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa kuitenkin mainitaan, että "lastensuojelun maksusta säädetään voimassa olevaa sääntelyä vastaavasti". Esityksessä olevalla muotoilulla lastensuojelun maksuja koskeva § 47 ei kuitenkaan vastaa nykyistä.

Mikäli tarkoituksena on mahdollistaa asiakasmaksun ja elatusavun/elatustuen päällekkäinen periminen, laissa tulisi selkeästi määritellä ne tilanteet, joissa näin voidaan tehdä. Vanhemmille ei saa aiheutua kaksinkertaista elatusvastuuta.

49 §. Kuljetuspalvelut/ 49 §. Färdtjänst

Esityksen mukaan jatkossakin sairaanhoitokuljetukset ovat osittain asiakasmaksulain ulkopuolella eli asiakkaille jää omavastuuosuus maksettavaksi.

50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/ 50 §. Laboratorieundersökningar och bilddiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Esityksen linjaus on selkeä.

51 §. Palvelun keskeytys/ 51 §. Avbrott i tjänsten

Ehdotus, jonka mukaan maakunnalla on oikeus periä maksu palvelun tilapäisen keskeytyksen ajalta pitkäaikaisessa tehostetussa palvelu-summisisä, on perusteltu. Ehdotuksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta.

52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/ 52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Esityksen sisältö vastaa nykykäytäntöä. Esityksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta.

53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/ 53 §. En person utan hemkommun i Finland

Esityksen mukaan maakunta voi periä henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, enintään maakunnalle palvelusta aiheutuvien kustannusten suuruisen maksun, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta johdu.

Maksua ei saa periä lain määrittämistä rokotuksista ja tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta terveydenhuoltolain määrittämästä kiireellisestä yleisvaarallisesta tartuntataudin tai raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta ja hoidosta sekä hoitoon määrättyistä lääkkeistä lukuun ottamatta henkilöä, jonka oleskelu Suomessa on tilapäistä tai joka saa kustannuksiin korvausta muun lain nojalla ja vakuutuksen perusteella.

Maksua ei saa periä psykososiaalisesta tuesta, jota annetaan sosiaali-
huoltolain tai terveydenhuoltolain perusteella tilanteessa, jossa henkilö
on joutunut terrorismin uhriksi.

Linjaus on selkeä.

7 luku. Erinäiset säännökset/ 7 kap. Särskilda bestämmelser

54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/ 54 §. Ut-
tagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

-

55 §. Viivästyskorko/ 55 §. Dröjsmålsränta

-

56 §. Maksujen ulosotto/ 56 §. Utsökning av avgifter

-

57 §. Maksun palautus ja kuittaus/ 57 §. Återbetalning och kvittning av
avgift

-

58 §. Indeksitarkistukset/ 58 §. Indexjusteringar

-

59 §. Muutoksenhaku/ 59 §. Ändringssökande

-

60 §. Palvelutuotannon seurantapalvelu/ 60 §. Uppföljningstjänst för
tjänsteproduktionen

-

61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus/ 61 §. Landskapets rätt till infor-
mation

Lakiin olisi perusteltua lisätä tulonselvitys viranomaistyönä.

8 luku. Voimaantulo/ 8 kap. Ikraftträdande

62 §. Voimaantulo/ 62 §. Ikraftträdande

-

63 §. Kumottava laki/ 63 §. Lag som upphävs

-

64 §. Siirtymäsäännökset/ 64 §. Övergångsbestämmelser

Hengityshalvauspotilaan asema on käsitelty esityksessä yhdenvertaisuuden periaatteella.

Muita kommentteja:

Esityksen taloudellisia vaikutuksia on analysoitu pääsääntöisesti valtion talouden ja maakuntien talouden näkökulmasta. Taloudellisia vaikutuksia tulee analysoida paremmin kuntatalouden näkökulmasta. Mikäli maakunta- ja sote-uudistus ei toteudu, vaikutukset kohdistuvat kuntiin. Mikäli esitys kasvattaa kuntien kustannuksia, siitä tulee ilmetä, miten kuntien sosiaali- ja terveystalouden kustannusten kasvu huomioidaan valtionosuusjärjestelmässä rahoituksen kasvuna.

Sivulla 123 on sanamuodossa korjattavaa, puuttuu ei-sana: "Ehdotetun lain 11 §:n 3 kohdan mukaan päiväkirurgisesta toimenpiteestä peritty maksu kerryttäisi maksukattoa. Maksu kerryttäisi maksukattoa myös silloin, jos maksu peritään suun ja leukojen erikoissairaanhoidosta. Ehdotetun lain 11 §:n 4 kohdasta poiketen mahdollisten oikomislaitteista ja hammasproteettisista toimenpiteistä aiheutuvien hammasteknisen laboratorion kulujen osuutta ei eroteltaisi maksusta, vaan mainitut kulut sisältyisivät päiväkirurgisesta toimenpiteestä perittävään maksuun."

Sivulla 126 on sanamuodossa korjattavaa: "Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan asiakkaalta, joka saa perittäviä suun ja leukojen erikoissairaanhoidossa." Virkkeen pitäisi olla seuraavassa muodossa: Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan perittäisi asiakkaalta, joka saa suun ja leukojen erikoissairaanhoidoa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, STM 29.6.2018
- 2 Lausuntopyynnön liite, HE-luonnos asiakasmaksulaki 29.6.2018
- 3 Lausuntopyynnön liite, webropol-kysely

Muutoksenhaku

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki PL 1
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää (liite 1) mm. Helsingin kaupungin lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksuista 14.9.2018 mennessä. Vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot otetaan huomioon. Lausuntopyyntöön vastataan sähköisellä liitteenä 3 olevalla kyselylomakkeella.

Hallituksen esitysluonnoksen (liite 2) mukaan ehdotetulla lailla on tarkoitus kumota voimassa oleva sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulaki. Tavoitteena on ottaa huomioon palvelujärjestelmässä ja toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset sekä sosiaali- ja terveydenhuolto ja maakuntia koskeva uudistus. Ehdotus koskee maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvia sosiaali- ja terveystalvelujen maksuja, maksujen määräämistä, niiden perimistä, asiakkaalle maksuttomia palveluja, maksujen perimistä rajoittavaa maksukattoa sekä maksujen alentamista ja perimättä jättämistä.

Esityksen mukaan asiakasmaksuista säädettäisiin kokonaisuudessaan lain tasolla. Tavoitteena on, että maksut olisivat kohtuullisia eivätkä estäisi tarpeellisten sosiaali- ja terveystalvelujen käyttöä.

Uudistus sisältää palveluasumisen ja uusien palvelumuotojen, kuten etäpalvelujen maksut, jotka nykyisin puuttuvat asiakasmaksulainsäädännöstä. Pitkäaikaishoidon asiakasmaksujen määräytymisperusteet säilyvät pääosin ennallaan, mutta sääntelyä on tarkoitus selkeyttää ja tarkentaa. Pitkäaikaishoidon asiakasmaksut määräytyvät jatkossakin asiakkaan maksukyvyn mukaan. Kotipalvelun ja kotisairaanhoidon sekä sosiaalihuoltolain nojalla järjestettävien asumispalvelujen asiakasmaksujen on tarkoitus määräytyä yhdenmukaisin perustein tehostettua palveluasumista lukuun ottamatta. Sosiaalihuoltolain mukaisen tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon asiakasmaksuihin on tarkoitus soveltaa pitkälti yhdenmukaisia määräytymisperusteita. Lisäksi on tarkoitus säätää asiakkaalle jätettävästä vähimmäiskäyttövarasta

tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa.

Asiakasmaksujen alentamisen tai perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa toimeentuloturvaan on tarkoitus vahvistaa ja maksukaton alaa laajentaa. Alaikäisten sairaanhoidon palvelut on tarkoitus säätää kokonaan maksuttomiksi.

Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020. Sitä on tarkoitus soveltaa uudessa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmässä, jota sääntelevät hallituksen esitys laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 16/2018, annettu eduskunnalle 8.3.2018) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakia ja valinnanvapauslakia täydentävä hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveystalouden tuottamisesta (HE 52/2017).

Helsinki on em. sääntelykokonaisuudesta aiemmin antamissaan lausunnoissa selkeästi ilmaissut vastustavansa maakuntahallinnon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista hallituksen esittämällä tavalla. Nyt lausunnolla oleva hallituksen esitysluonnos laiksi sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksuista tarkoittaa toteutuessaan asiakasmaksujen laintasoista sääntelyä ja on sen vuoksi kannatettava päätösehdotuksessa esille tuoduin huomautuksin ja täsmennyksin.

Päätösehdotus perustuu sosiaali- ja terveystalouden 21.8.2018 § 195 antamaan päätöshistoriaan sisältyvään lausuntoon. Sosiaali- ja terveystalouden asiantuntijat ovat lautakunnan lausunnon valmistumisen jälkeen selvittäneet ministeriöstä lausunnolla olevan asiakasmaksulain esitysluonnoksen §:n 47 ja §:n 48 sanamuotoa. Sosiaali- ja terveystalouden ministeriöstä esityksen valmistelijoilta saadun selvityksen mukaan § 48 on muotoiltu siten, että asiakasmaksu ja elatusapu/elatustuki eivät ole toisiaan poissulkevia vaan molemmat voidaan periä. Selvitys ja siitä aiheutuva täsmennystarve on otettu huomioon päätösehdotuksessa.

Asia on valmisteltu yhteistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö, STM 29.6.2018
- 2 Lausuntopyyntöön liite, HE-luonnos asiakasmaksulaki 29.6.2018

10.09.2018

Asia/42

3 Lausuntopyynnön liite, webropol-kysely

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveyslautakunta
Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 21.08.2018 § 195

HEL 2018-007573 T 03 00 00

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisen lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista:

"1 luku. Yleiset säännökset/1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lain tarkoitus/1 §. Lagens syfte

Esityksessä uudesta laista sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksuista on monia hyviä selkeytyksiä. Maksujen perusteita yhdenmukaistetaan ja tarkennetaan. Jatkossa maksuja peritään vain niistä palveluista, joiden maksuista säädetään ehdotuksessa. Tämä yhdenmukaistaa käytäntöjä. Maksuhuojennuksen tarjoaminen asiakkaalle toimeentulotuen hakemisen sijaan on selkeä parannus verrattuna nykytilaan. Lain tavoitteena on turvata asiakkaalle vähintään välttämättömät tulot muihin maksuihin ja elämiseen kuin palveluista perittäviin maksuihin.

Esityksen vaikutusta kunnan asiakasmaksukertymään on hankala arvioida. Valtakunnalliseen laskentaan perustuva arvio on, että lain vaikutukset olisivat maksukertymää kasvattavasti noin 76 miljoonaa euroa, ja kertymää vähentävästi noin 82 miljoonaa euroa. Helsingin laskennalliseksi osuudeksi on arvioitu noin 10,8 %.

Merkittävää asiakasmaksukertymän osalta on edelleen se, periiö kunta/maakunta maksut lain määräämällä enimmäistasolla vai käyttääkö se mahdollisuuttaan määrittää maksut laissa esitettyä enimmäistasoa alhaisimmaksi. Esimerkiksi Helsingissä ei tällä hetkellä peritä terveyskeskusmaksuja.

2 §. Soveltamisala/ 2 §. Tillämpningsområde

-

3 §. Määritelmät/ 3 §. Definitioner

Esityksessä ei tällä hetkellä määritellä käyntiä. Käynti käsitteenä tulisi määritellä laissa. Esimerkiksi suun terveydenhuollossa monihuone- tai kerralla kuntoon -mallissa jokaisen ammattilaisen kontaktista muodostuu tilastollinen käynti, vaikka asiakkaan kannalta kyse on vain yhdestä käynnistä terveydenhuollon toimipisteessä. Tällöin asiakkaalta peritään perusmaksu. Samaan fyysiseen asiointiin voi myös perinteisessä toimintamallissa liittyä useamman ammattilaisen kontakteja; hammaslääkärin tekemä tutkimus, hammas- tai röntgenhoitajan ottama panoramatomografiakuva ja suuhygienistin antamaa kiinnityskudossairauksien hoitoa. Käynnin määritelmän tulisi olla yhtenevä kaikissa tilastoinneissa.

Esityksessä käytetään määritelmää maakunta. Mikäli lain on tarkoitus tulla voimaan huolimatta maakuntauudistuksesta tai mahdollisesti jo ennen kuin maakunnat perustetaan, tulisi lainsäädännön määritelmään lisätä myös kunnat, kuntayhtymät ja muut mahdolliset toimijat.

4 §. Palvelusta perittävä maksu/ 4 §. Avgift för tjänster

Esityksessä huomioidaan hyvin, että maksu saa olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen. Maakunta voi myös päättää itse, ettei maksulliseksi säädetystä palvelusta tarvitse periä maksua.

Hallituksen esityksessä on hyvin huomioitu se, että maakunnan tai kuntayhtymän ostopalveluna hankkimista palveluista on perittävä samat maksut ja korvaukset kuin kunnan tai kuntayhtymän itsensä järjestämisestä vastaavista palveluista.

Hallituksen esityksessä on hyvä, että alle 18-vuotiaat eivät maksaisi ehdotetun vammaisuuden perusteella järjestettäviä erityispalveluja koskevan lain mukaiseen osavuorokautiseen valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon tai päiväaikaiseen toimintaan liittyviä ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia.

5 §. Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen/ 5 §. Avgift som sänks eller inte tas ut

Esityksessä velvoitetaan maakunnan asiakasmaksujen alentamiseen tai perimättä jättämiseen sekä vahvistetaan asiakasmaksujen alentamisen ja perimättä jättämisen ensisijaisuutta suhteessa kansaneläkelaitoksen perustoimeentulotukeen. Pykälän kirjoittaminen velvoittavamaksi on toimiva ratkaisu, sillä käytännössä kunnat eivät ole laajasti soveltaneet nykyisen lain vastaavaa pykälää.

Erityisen tärkeää on, että asiakas saa riittävästi neuvontaa ja ohjausta, kuinka hakea maksuun alennusta. Samalla korostuu myös palveluohjauksen tärkeys. Tässä ohessa annetaan asiakkaalle myös tietoa maksunalennuskäytännöistä.

Esitys jättää maakunnan harkittavaksi, kuka ammattilainen koordinoi huojennusten hakemista. Esityksessä ei tarkemmin määritetä prosessin etenemistä ja miten kansaneläkelaitos auttaa maakuntaa asiakkaan maksukyvyyn selvittämisessä eli milloin tulosidonnainen asiakasmaksu vaarantaa asiakkaan toimeentulotuen edellytyksiä taikka asiakkaan lakisääteisen elatusvelvollisuuden tai muun elatusvastuun toteuttamista. On huomattava, että kunnan tehtäviin ei 1.1.2017 alkaen ole enää kuulunut asiakkaan perustoimeentulotuen laskelman laatiminen.

Maksun perimättä jättäminen on huomioitava maakunnan tulokertymässä. Käytännössä tämän arvioiminen nyt on haasteellista.

6 §. Maksun periminen/ 6 §. Uttag av avgift

Esityksen mukaan oikaisuvaatimusohje on aina liitettävä laskuun. On selkeää, että oikaisuvaatimusohje tulee liittää mukaan aina, oli kyse tasasuuruudesta laskusta tai maksukyvyyn mukaan määräytyvästä tulosidonnaisesta maksusta annettavasta päätöksestä. Esitetty velvollisuus oikaisuvaatimuksen liittämistä laskuun tulee yhdenmukaistamaan kuntien erilaisia käytäntöjä.

7 §. Päätös tulosidonnaisesta maksusta/ 7 §. Beslut om inkomstbunden avgift

Esityksen mukaan päätöksen tulosidonnaisesta asiakasmaksusta tekee jatkossakin viranhaltija. Tämä on perusteltua. Päätöksen yhtenäiset kriteerit selkeyttävät ja yhtenäistävät päätöskäytäntöä koko maassa. On selkeää, että oikaisuvaatimusohje tulee aina liittää mukaan maksukyvyyn mukaan määräytyvästä tulosidonnaisesta maksusta annettavaan päätökseen. Tulisiko päätökseen sisällyttää myös asiakkaan tulotiedot?

2 luku. Maksuttomat palvelut/ 2 kap. Avgiftsfria tjänster

8 §. Maksuttomat sosiaalipalvelut/ 8 §. Avgiftsfria socialtjänster

Esityksen mukaan vammaisuuden perusteella järjestettävistä erityispalveluista vastaavat palvelut olisivat edelleen pääosin maksuttomia. Valmennukseen ja tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaan toimintaan liittyvät tarpeelliset kuljetukset, joita henkilö tarvitsee voidakseen käyttää palvelua, olisivat maksuttomia. Tämä tekee eri vamma-ryhmien kohtelusta yhdenvertaista. Tällä hetkellä vain erityishuollon saamiseksi tehdyt matkat ovat maksuttomia. Muutos tulee pienentämään maakunnan saamia asiakasmaksutuloja, joka on hyvä huomioida jatkossa. Lakiehdotuksesta (s.176) puuttuu 8 §:n maksuttomien sosiaalipalvelujen joukosta kohdasta 3 vammaispalvelulain mukaisten palvelujen joukosta maksuttomat kuljetukset, joka olisi hyvä olla samassa kohdassa.

9 §. Maksuttomat terveyspalvelut/ 9 §. Avgiftsfria hälsotjänster

Esityksen mukaan sairaanhoidon palvelut pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen asiakkaalle olisivat maksuttomia. Tällä hetkellä lääkärikäynneistä veloitetaan asiakasta ja sairaalahoidosta peritään oma maksunsa ja tällöin palveluasumisen palvelumaksu on keskeytyksessä. Uusi käytäntö yksinkertaistaa ja vähentää hallinnollista työtä: sairaalajakso-ot ovat tehostetun palveluasumisen asiakkaalle maksuttomia, mutta hän maksaa palveluasumisen asiakasmaksut myös sairaalajaksojen ajalta.

Alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palveluiden maksuttomuutta ei ole yksiselitteisesti ilmaistu. Kattaako kohta 8 myös suun terveydenhuoltoon kuuluvan sairaanhoidon? Entä 17-vuotiaan nuoren, joka ei kuulu opiskeluterveydenhuollon piiriin, ennalta ehkäisevät suun terveydenhuollon palvelut? Lautakunnan näkemyksen mukaan alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen tulisi olla jatkossakin maksuttomina.

3 luku. Maksukatto / 3 kap. Avgiftstak

10 §. Maksukatto/ 10 §. Avgiftstak

Esityksen mukaan maksukaton jaksoksi on edelleen määritetty kalenterivuosi. Hallituksen esityksessä esiin tuotu huomio, että maksukaton jakso olisi 12 kuukautta kalenterivuoden sijaan, on kuitenkin tavoiteltava. Tällä hetkellä tekniset valmiudet eivät mahdollista kalenterivuodesta poikkeavaa jaksotusta. Kalenterivuosi on käytännössä huono, koska sairaudet eivät ala tammikuussa. Tästä voi seurata kohtuuttomat mak-

sut, jos hoidot ovat alkaneet syksyllä ja jatkuneet seuraavan vuoden puolelle.

Nykyisten välimaksukattojen seuraaminen on ollut hankalaa ja välimaksukattojen poistaminen on toimiva ratkaisu.

11 §. Maksukattoja kerryttävät palvelut/ 11 §. De tjänster som räknas in i avgiftstaket

Esityksen mukainen sairaanhoitopalvelujen muuttuminen maksuttomiksi tehostetun palveluasumisen asiakkaille on positiivinen uudistus. Maksukaton laajentaminen myös kotisairaanhoidon ja kotisairaalan maksuihin on johdonmukaista. Yhdenmukaista on, että lyhytaikaishoito riippumatta siitä järjestetäänkö se laitospalveluna vai palveluasumisena kerryttää maksukattoa samalla tavalla. Maksukaton laajentaminen suun ja terveydenhuollon palveluihin tukee tavoitetta, jonka mukaan asiakasmaksujärjestelmää kehitetään suuntaan, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut eivät muodostuisi palvelujen käytön esteeksi ja siten edelleen lisäksi terveys- ja hyvinvointieroja väestössä.

12 §. Maksujen seuranta/ 12 §. Uppföljning av avgifter

Esityksen mukaan jatkossa maakunta seuraa maksuja ja asiakkaan maksukaton kertymistä ja maakunnan on annettava asiakkaalle kirjallinen tieto maksukaton ylitymisestä. Käytännössä tämä tulee toteuttamaan yhdenvertaisuutta maksukaton soveltamisen suhteen.

4 luku. Tasasuuruiset maksut/ 4 kap. Jämnstora avgifter

13 §. Sosiaali- ja terveyskeskuksen avosairaanhoido/ 13 §. Öppensjukvård vid social- och hälsocentral

Esityksessä määritetään enimmäishinta vastaanotoille ja kiireelliselle terveydenhuollolle. Terveysaseman asiakasmaksut ovat jatkossa sekä lääkärin että hoitajan vastaanotoissa sekä kiireellisestä terveydenhuollosta. On toimivaa, että esityksessä on täsmennetty, että jos asiakkaan käynti johtuu samasta syystä, voidaan periä vain yksi maksu.

Esitys asettaa maksujen enimmäismäärät ja jättää näin maakunnalle harkintavallan maksuista, niiden suuruudesta tai niistä luopumisesta. Sosiaali- ja terveyskeskusmaksuna maakunta voi periä asiakkaalta kiireettömästä lääkärinvastaanotosta enintään 20,60 euroa ja sairaanhoitajan vastaanotosta enintään 11,40 euroa.

Etäpalvelun huomioiminen lain tasolla on toimiva ja nykypäivän mukainen ratkaisu. On johdonmukaista että etäpalveluna annettavasta hoidosta, palvelusta tai terapiasta voidaan periä 1 momentin mukainen maksu (13 §, 19 §, 20 §, 21 §, 22§, 23§).

Etäpalveluiden tulkinta voi kuitenkin olla ongelmallista arvioitaessa onko annettu palvelu ratkaissut asiakkaan ongelman, onko annettu palvelu ollut kiireellistä vai kiireetöntä.

Palvelut sosiaalihuollossa ovat tällä hetkellä pitkälti maksuttomia (esim. sosiaalityö, sosiaaliohjaus, vammaispalvelulain mukaiset erityispalvelut jne.) Lakia kannattaisi täsmentää sosiaalihuollon etäpalvelujen osalta.

14 §. Sairaalan poliklinikkakäynti/ 14 §. Besök på sjukhuspoliklinik

Esityksen ehdotus kiireellisen lääkärin hoidon maksun yhtenäistämiseksi sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa ja sairaalan yhteispäivystyksessä yhdenmukaistaa maksuja. Se mahdollistaa toimijoiden yhteistyötä sekä tulevaisuuden uusia tapoja järjestää kiireellistä hoitoa.

15 §. Avosairaanhoidon ja poliklinikkakäyntiin liittyvät tutkimukset/ 15 §. Undersökningar inom öppen sjukvård och vid poliklinikbesök

Esityksen ohjeistus voi aiheuttaa tulkintaongelmia esimerkiksi siitä onko moniongelmaisen käynti päihteisiin liittyvä jos samalla käynnillä annetaan valistusta päihteettömyydestä ja hoidetaan verenpainetta.

Esityksessä tuodaan esiin 13§ ja 14§ tarkoitettuihin palveluihin välittömästi liittyvät välttämättömät tutkimukset. Aiheuttaako välttämättömyyden ja välittömyyden tulkinta asiakkaalle epätietoisuutta maksuista, joita häneltä voidaan periä?

16 §. Päiväkirurginen toimenpide/ 16 §. Dagkirurgiskt ingrepp

Esityksen ohjeistus päiväkirurgisen toimenpiteen maksusta on toimiva.

17 § Suun terveydenhuolto/ 17 §. Mun- och tandvård

Esityksen mukaan erikoismateriaalista ei jatkossa peritä maksua. Erikoismateriaalin määrittely on käytännössä vaikeaa, joten ehdotus on perusteltu. Toimenpidetietokoodin sisältämistä materiaaleista, joihin ei sisälly ulkoa hankittavia hammasteknisiä työvälineitä, ei kuuluisi periä maksua, esim. EBB10 Hampaan keinojuuren eli implantin asettaminen.

”Leukojen ja koko hampaiston panoraamaröntgenkuvaus” tässä voisi täsmentää tarkoitetaanko kuvauksella kokonaisuutta, joka sisältää myös tarvittavat, tarkentavat lisäkuvat (hammaskuvat). Onko tarkoitus soveltaa kohtaa myös lateraalikalloröntgenkuvan kohdalla? Kartiokeilatietokonetomografia-kuvantaminen yleistyy, ja se on tavanomaista tomografiaa vaativampi toimenpide, mikä olisi peruste korkeammalle maksulle.

Esityksen ehdotus, että maakunta perisi hammastekniset kulut, on hyvä. Tulevaisuudessa voisi harkita, että käyntimaksussa ei olisi porrastusta ammattiryhmittäin. Jos halutaan tehdä eroa ammattiryhmien välille, olisi se mahdollista tehdä toimenpidehinnoissa. Suuhygienistien toimenpiteet ovat selkeästi oma ryhmänsä ja erikoishammaslääkärit puolestaan tekevät keskimäärin vaikeampia toimenpiteitä. Varsinkin, kun suuhygienistin terveydenedistämisen käyntejä suunnitellaan maksuttomiksi.

Käynnin perusmaksussa ei mainita hammashoitajaa. Hoitaja voi ottaa esim. röntgenkuvia ja tehdä terveydenedistämistä. Tulisiko todellisia kustannuksia selkeyttää pykälän kolmannen momentin kohdalla? Kustannusten periminen esim. vahingoittuneesta oikomislaitteesta tai hammasteknisestä työstä: olisi määriteltävä tarkemmin, mitä tarkoitetaan todellisilla kustannuksilla.

18 § Erikoissairaanhoidon hoitotoimenpiteet suunhoidon yksikössä/ 18 §. Vårdåtgärder inom den specialiserade sjukvården vid mun- och tandvårdsenheter

Kriteerien tulisi olla yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteiden kanssa. Nyt ulkopuolelle jää lapsena hoitamatta jäänyt A II 2 -tyyppinen purenta, johon liittyy hampaiden kulumista, leukaniveloireita, toimintarajoitteita. Kyseessä ei ole kuitenkaan synnyntäminen hampaistopuutos tai kehityshäiriö.

19 §. Terapia/ 19 §. Terapi

Tulisi harkita, että myös suun terveydenhuollossa järjestettävistä terapioidista, kuten lihavuuden ehkäisyohjelman mukaisista ravitsemusterapioidista tai kroonisesta kivusta kärsivien potilaiden fysioterapioidista voidaan periä tässä pykälässä tarkoitettu maksu

20 §. Sarjassa annettava hoito/ 20 §. Vård i serie

Esityksen mukaan maksun perimiselle ei ole enimmäisrajaa. Tämä on muutos nykyiseen asiakasmaksuasetukseen, jonka mukaan maksu saadaan periä enintään 45 hoitokerralta kalenterivuodessa. Välimaksumakson poistaminen sarjassa annettavasta hoidosta ja maakunnan velvollisuus seurata maksukattoa lisää asiakkaiden yhdenmukaista kohtelua.

21 §. Tilapäinen kotipalvelu/ 21 §. Tillfällig hemservice

Esitys määrittää selkeästi euromääräisen hinnan annettavasta tilapäisestä kotipalvelusta. Esityksessä tilapäinen asiakkuus on määritetty alle kolmen kuukauden mittaiseksi, tällä hetkellä tilapäisyydeksi on mää-

ritetty Helsingissä kaksi kuukautta, jos käyntejä on harvemmin kuin keran viikossa. Tilapäisen kotipalvelun hinnoittelu eri pituisilla käynneillä eri hintaisena voi käytännössä olla monimutkaista. Tästä on Helsingissä luovuttu.

22 §. Tilapäinen kotisairaanhoido/ 22 §. Tillfällig hemsjukvård

Esityksen mukaan maakunta voi periä tilapäisestä terveydenhuoltolain 25 §:n 1 momentissa tarkoitettua esimerkiksi hammaslääkärin suorittamalta kotikäynniltä 18,90 euroa. Sisältääkö hammaslääkärin asiakasmaksu kotikäynniltä myös hammaslääkärin kotikäynnillä suorittamat suun terveydenhuollon toimenpiteet?

23 §. Tilapäinen kotisairaalahoito/ 23 §. Tillfällig hemsjukhusvård

Esityksen mukaan maksun voi periä riippumatta siitä annetaanko kotisairaalahoitoa perusterveydenhuollon vai erikoissairaalanhoidon palveluna vai näiden yhdistelmänä. Muutos yhdenmukaistaa kotisairaalahoidosta perittäviä maksuja.

24 §. Lyhytaikainen perhehoito/ 24 §. Kortvarig familjevård

-

25 §. Lyhytaikainen asumispalvelu/ 25 §. Kortvarig boendeservice

-

26 §. Lyhytaikainen laitoshoido tai -palvelu/ 26 §. Kortvarig sluten vård eller kortvarig service på en institution

Esityksen mukaan lyhytaikainen päihderiippuvuuden hoito hoitolaitoksessa määritetään muiden laitoshoidojen kanssa eri hinnoitteluun kuin psykiatrinen hoito. Olisiko perusteltua, että lyhytaikainen päihderiippuvuuden laitoshoido hinnoiteltaisiin samoin psykiatrian lyhytaikaisen laitoshoidon kanssa, jottei hinnoittelu olisi esteenä hoitoon hakeutumiseen?

27 §. Osavuorokausihoito/ 27 §. Vård under en del av dygnet

-

28 §. Asiakkaan siirtyminen palvelujen välillä/ 28 §. Förflyttning av kunden mellan tjänster

Esityksen mukaan asiakkaan siirtyessä asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksiköstä toiseen asumispalvelun, laitoshoidon tai laitospalvelun yksikköön saman kalenterivuorokauden aikana, maakunta ei saa periä asiakkaalta kyseisenä päivänä lähtöpäivän maksua. Ehd-

tus yhdenmukaistaa käytäntöä sekä varmistaa, että asiakkaalle ei aiheudu kohtuutonta taloudellista haastetta.

29 §. Lääkinnällinen kuntoutus/ 29 §. Medicinsk rehabilitering

-

30 §. Omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaan aikaiset palvelut/ §. Tjänster när personer som vårdar en anhörig eller närstående är lediga

-

31 §. Ensihoitopalvelu/ 31 §. Prehospital akutsjukvård

-

32 §. Lääkärintodistus ja –lausunto/ 32 §. Läkarintyg och läkarutlåtande

-

33 §. Käyttämättä ja peruuttamatta jätetty palvelu/ 33 §. Oanvända eller icke-avbokade tjänster

Esityksessä sakkomaksua käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä palvelusta suunnitellaan laajennettavan kaikkiin alle 18-vuotiaisiin, ellei sitä ole pidettävä kohtuuttomana. Yleensä vanhemmat hoitavat alle 15-vuotiaiden asiat ja ovat siten vastuussa myös lastensa vastaanottoajoista. Ehdotus on perusteltu.

Mahdollisuuksien mukaan voisi harkita myös harkita mahdollisuutta porrastaa sakkomaksuja sen mukaisesti, minkälainen haitta käyttämättä ja perumatta jätetystä palvelusta palveluntuottajalle muodostuu. Esimerkiksi:

Kaksiportaisesti: 1) potilas jäänyt saapumatta perumatta aikaansa ja 2) potilas perunut ajan, mutta viimeitingassa, jolloin tilalle ei ole saatu toista potilasta (vaikka asiakas peruuttaisi ajan 5 min ennen aikaansa, siitä syntyy hukkaa, mutta vähemmän kuin 1-kohdassa: ammattilainen voi siirtyä tekemään muuta työtä, eikä hänen tarvitse odottaa tuleekoan asiakas paikalle)

Lisäksi voisi olla korotettu sakkomaksu tilanteissa, joissa asiakas toistuvasti lyhyen ajan sisään jättää peruuttamatta aikansa. Tosin tämä on ongelmallinen syrjäytymisvaarassa olevien potilaiden kohdalla, joiden kohdalla palveluntuottaja voisi käyttää harkintaa

Sakkomaksun pitäisi lisäksi olla jossain määrin suhteutettu aiheutettuun haittaan myös siinä mielessä, mille ammattilaiselle aika on varattu.

On eri kustannusvaikutus jättää esim. suun terveydenhuollossa suuhygienistiäikä käyttämättä kuin erikoishammaslääkäri-hoitaja -tiimin erikoispitkä aika.

5. luku Maksukyvyn mukaan määräytyvät maksut/ 5 kap. Avgifter som fastställs enligt betalningsförmågan

34 §. Maksun periminen maksukyvyn mukaan/ 34 §. Uttag av avgift enligt betalningsförmågan

Tehostetun palveluasumisen tuominen lain piiriin selkeyttää tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon asiakasmaksun määrittelyä sekä edesauttaa asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua.

35 §. Kotona annettava palvelu/ 35 §. Service i hemmet

Esityksen ehdotus maksun määräytymisestä palvelun hoitosuunnitelman määrittämien palvelutuntien ja perheen koon ja asiakkaan maksukyvyn mukaisesti on myönteistä. Kotihoidon palvelutuntien mukainen maksu on toimiva ratkaisu sillä sen pohjalta voidaan myös palvelusetelin/asiakassetelin omavastuuta kehittää vastaamaan kunnallista kotihoidon asiakasmaksua. On hyvä, että puolisoiden yhteenlasketusta palvelujen määrästä ja yhteenlasketuista tuloista lasketaan kummallekin oman palvelun määrän mukainen maksu.

Esityksessä otetaan kantaan kotiin annettujen palvelujen pilkkomiseen moniin eri maksuihin. Tulee huomioida, että asiakkaalla voi olla kuukausimaksun lisäksi useita eri tukipalvelumaksuja (esimerkiksi turvapuhelin, sauna, siivous) sekä lyhytaikaishoidon maksuja sekä palvelusetelillä ostettuja palveluja. Asiakkaiden palvelukokonaisuuden suunnittelu on haasteellista, sillä usein asiakkaalle tulee pikkuhiljaa useita eri palveluja, ja tällöin tulisi pystyä arvioimaan asiakkaan maksukykyä.

36 §. Kotona annettavasta palvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 36 §. De inkomster som avgiften för service i hemmet utgår från

Asiakasmaksun perusteena olevat tulot esityksen mukaisesti.

37 §. Pitkäaikainen tehostettu palveluasuminen ja pitkäaikainen laitoshoido/ 37 §. Långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig sluten vård

Esityksen linjaus, että tehostetun palveluasumisen ja laitoshoidon maksuperusteet ovat mahdollisimman yhteneväiset, on toimiva ja yhtenäistä kansallisella tasolla käytäntöjä.

Esityksessä on määritelty vähimmäiskäyttövaran euromääräksi tehostetussa palveluasumisessa 160 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa. Vähimmäismäärän asettaminen yhdenmukaistaa käytäntöä koko maassa, mutta vähimmäismääränä jättää maakunnalle myös harkinnanvaran. Tehostetun palveluasumisen käyttövara on tällä hetkellä Helsingissä 245 euroa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa 108 euroa.

Käyttövaran sisältö tulisi määritellä, esimerkiksi tuleeko sillä korvata käsisikauppalääkkeet ja terveydenhuollon itsehoitotarvikkeet, joita asiakas ei saa maksuttomana.

38 §. Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot/ 38 §. De inkomster som avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg eller långvarig sluten vård utgår från

On hyvä, että tehostettu palveluasuminen ja sen maksun määräytyminen on tuotu lain piiriin.

Esityksen mukaan kertaluonteisia tai satunnaisia tuloja ei jatkossa huomioida. Tämä selkeyttää asiakasmaksupäätösten tekoa. Hallituksen esityksessä esitetty kolmen kuukauden aikaraja selkeyttää asiakkaan näkökulmasta taloudellisen kokonaistilan arviota.

Pykälässä viitataan tuloista tehtäviin vähennykseen pykälän 40 §:n mukaan. Kuitenkin tuloista tehtävät vähennykset on määritelty pykälässä 41 § ja tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä pykälässä 42 §.

39 §. Pitkäaikainen perhehoito/ 39 §. Långvarig familjevård

Esityksen mukaan perhehoito rinnastetaan avopalveluihin ja perhehoitoa saavalle asiakkaalle olisi jätettävä hänen henkilökohtaiseen käyttöönsä vähintään 200 euroa kuukaudessa. Tämä on asiakasnäkökulmasta hyvä parannus.

40 §. Laskennallinen metsätulo/ 40 §. Kalkylerad inkomst av skog

On hyvä, että metsätulon huomioiminen jää myös uuteen lakiin.

41 §. Tuloista tehtävät vähennykset/ 41 §. Avdrag från inkomsterna

Esitys linjaa kuinka kauan asiakkaan todelliset asumismenot huomioidaan vähennyksenä asiakkaan siirtyessä pitkäaikaiseen asumispalveluun tai laitoshoidon. Asumismenojen huomioiminen laissa määritellyn ajan olisi selkeyttävä ja asiakaslähtöinen ratkaisu.

Pariskuntien kohdalta olisi hyvä saada lakiin lisäselvitystä siitä miten huomioidaan yhteiseen asuntoon asumaan jäävän puolison tilanne.

42 §. Tuloista tehtävät vähennykset tehostetun palveluasumisen maksua määrättäessä/ 2 §. Avdrag från inkomsterna vid fastställande av avgift för serviceboende med heldygnsomsorg

Esityksen mukaan asiakkaan tuloista vähennetään tehostetusta palveluasumisesta aiheutuvat asumismenot, joista on vähennetty valtion varoista maksettava asumistuki. Lääkkeet ja muut tarvikkeet, joista asiakas on oikeutettu kansaneläkelaitoksen korvauksiin, vähennetään korkeintaan lääkkeiden vuosiomavastuun eli lääkekaton suuruisena.

Muiden kuin sairausvakuutuslain mukaan korvattavien lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden kustannukset huomioidaan hakemuksesta ja siltä osin kuin terveydenhuollon ammattihenkilö arvioinut ne välttämättömiksi. Tähän tarvitaan tarkempaa linjausta vielä käytäntöön.

43 §. Maksun määrääminen/ 43 §. Fastställande av avgift

Ulosoton huomioiminen maksua määrättäessä tulisi saada uuteen asiakasmaksulakiin. Suurissa kunnissa ulosotto huomioidaan vähennyksenä. Miten maakunnassa toimitaan?

6 luku. Muut maksut/ 6 kap. Övriga avgifter

44 §. Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut/ 44 §. Stödtjänster och boendeservicerelaterade tjänster

Maakunnan tulee määrittää selkeät raamit pykälän pohjalta. Asiakas, jonka kaupunki on sijoittanut yksityiseen palvelutaloon saa talosta samat palvelut kuin kaupungin omassa talossa eli tarvitsemansa hoidon, ateriat jne. Esimerkiksi lääkkeet, vaipat, kampaajan asiakas maksaa itse. Myös muut tukipalvelut maksaa itse.

45 §. Avopalveluun tai -hoitoon liittyvä ylläpito/ 45 §. Uppehåll i samband med sociala insatser eller öppen vård

46 §. Vammaisuuden perusteella järjestettäviin erityispalveluihin liittyvä ylläpito/ §. Uppehåll i samband med särskild service med anledning av funktionshinder

Hallituksen esityksessä on tärkeä huomio se, että ateriamaksu sisältää raaka-aineiden lisäksi ruuan valmistamisesta aiheutuvat kustannukset. Käytännössä palvelun erittelemisen on ollut hankalaa ja epätarkoituksenmukaista.

On hyvä, että esityksen mukaan maakunta voi periä kohtuullisen maksun vammaispalvelulain 6 §:n kohdassa tarkoitettuun valmennukseen ja tukeen, asumisen tukeen, lyhytaikaiseen huolenpitoon ja päiväaikaiseen toimintaan liittyvästä ylläpidosta eli esimerkiksi ateriapalveluista, tarvikkeista ja muista kuluista, joita henkilölle aiheutuu vammaisuudesta huolimatta.

47 §. Lastensuojelu/ 47 §. Barnskydd

Aiemmin laissa ja asetuksessa olleiden pykälien yhdistäminen on selkeyttävä ratkaisu.

48 §. Vammaisen lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa/ 8 §. Boende för barn med funktionsnedsättning någon annanstans än med den egna familjen

Esityksessä on huomioitu hyvin se, että jos lapsi asuu vammaispalvelulain nojalla muualla kuin oman perheen kanssa, vanhemmat ja huoltajat vastaavat mainitun lain 123 §:n 4 momentin mukaan lapsen elatuksesta aiheutuvista kustannuksista.

49 §. Kuljetuspalvelut/ 49 §. Färdtjänst

Esityksen mukaan jatkossakin sairaanhoitokuljetukset ovat osittain asiakasmaksulain ulkopuolella eli asiakkaille jää omavastuuosuus maksettavaksi.

50 §. Yksityislääkärin läheteellä tehtävät laboratorio- ja kuvantamistutkimukset/ 50 §. Laboratorieundersökningar och bilddiagnostik som utförs efter remiss från privatläkare

Esityksen linjaus kuulostaa selkeältä.

51 §. Palvelun keskeytys/ 51 §. Avbrott i tjänsten

Esityksen ehdotus, että maakunnan oikeus periä maksu tilapäisen keskeytyksen ajalta laajennetaan pitkäaikaiseen tehostettuun palveluasumiseen, on perusteltua, koska uudessa laissa tehostettu palveluasuminen tuodaan lain piiriin. Ehdotuksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta. Myös tämä on linjassa uuden lain sisällön osalta.

52 §. Vahingoittunut, hävinnyt tai palauttamatta jätetty apuväline/ 52 §. Ett skadat, försvunnet eller icke-återlämnat hjälpmedel

Esityksen sisältö vastaa nykykäytäntöä. Esityksen mukaan maksu voidaan periä myös alle 18-vuotiaalta asiakkaalta. Myös tämä on linjassa muun lain sisällön osalta.

53 §. Henkilö jolla ei ole Suomessa kotikuntaa/ 53 §. En person utan hemkommun i Finland

Esityksen mukaan maakunta voi periä henkilöltä, jolla ei ole Suomessa kotikuntaa, enintään maakunnalle palvelusta aiheutuvien kustannusten suuruisen maksun, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta johdu.

Maksua ei saa periä lain määrittämistä rokotuksista ja tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi annettavasta terveydenhuoltolain määrittämästä kiireellisestä yleisvaarallisesta tartuntataudin tai raskaana olevan HIV-positiivisen henkilön tutkimuksesta ja hoidosta sekä hoitoon määrättyistä lääkkeistä lukuun ottamatta henkilöä jonka oleskelu Suomessa on tilapäistä tai joka saa kustannuksiin korvausta muun lain nojalla ja vakuutuksen perusteella.

Maksua ei saa periä psykososiaalisesta tuesta, jota annetaan sosiaalihuoltolain tai terveydenhuoltolain perusteella tilanteessa, jossa henkilö on joutunut terrorismin uhriksi.

On selkeää, että esityksessä on otettu kantaa, milloin maakunta ei voi periä maksua ja milloin maakunnalla on harkintavaraa maksun perimisestä.

7 luku. Erinäiset säännökset/ 7 kap. Särskilda bestämmelser

54 §. Tulon, korvauksen ja saamisen periminen maakunnalle/ 54 §. Uttagande av inkomst, ersättning eller fordring till landskapet

-

55 §. Viivästyskorko/ 55 §. Dröjsmålsränta

-

56 §. Maksujen ulosotto/ 56 §. Utsökning av avgifter

-

57 §. Maksun palautus ja kuittaus/ 57 §. Återbetalning och kvittning av avgift

-

58 §. Indeksitarkistukset/ 58 §. Indexjusteringar

-

59 §. Muutoksenhaku/ 59 §. Ändringssökande

-

60 §. Palvelutuotannon seurantapalvelu/ 60 §. Uppföljningstjänst för tjänsteproduktionen

-

61 §. Maakunnan tiedonsaantioikeus/ 61 §. Landskapets rätt till information

Olisiko perusteltua lisätä lakiin tulonselvitys viranomaistyönä?

8 luku. Voimaantulo/ 8 kap. Ikraftträdande

62 §. Voimaantulo/ 62 §. Ikraftträdande

-

63 §. Kumottava laki/ 63 §. Lag som upphävs

-

64 §. Siirtymäsäännökset/ 64 §. Övergångsbestämmelser

Hengityshalvauspotilaan asema on käsitelty esityksessä yhdenvertaisuuden periaatteella. Hallituksen esityksessä on hyvä, että hengityslaitetta käyttävien erityisasema poistuu ja vammaisten asema yhdenvertaistuu. Muutoksen vaikutukset on huomioitava maakunnan näkökulmasta.

Muita kommentteja:

Sivulta 123 puuttuu ei-sana: ”Ehdotetun lain 11 §:n 3 kohdan mukaan päiväkirurgisesta toimenpiteestä peritty maksu kerryttäisi maksukattoa. Maksu kerryttäisi maksukattoa myös silloin, jos maksu peritään suun ja leukojen erikoissairaanhoidosta. Ehdotetun lain 11 §:n 4 kohdasta poiketen mahdollisten oikomislaitteista ja hammaspoteettisista toimenpiteistä aiheutuvien hammasteknisen laboratorion kulujen osuutta ei eroteltaisi maksusta, vaan mainitut kulut sisältyisivät päiväkirurgisesta toimenpiteestä perittävään maksuun.”

Sivulla 126 on sanajärjestysvirhe: ”Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan asiakkaalta, joka saa perittäisi suun ja leukojen erikoissairaanhoidossa.” Virkkeen pitäisi olla seuraavassa muodossa: Perusterveydenhuollossa perittäviä käynnin perusmaksua, tutkimus- ja toimenpidemaksua tai hammasteknisiä kustannuksia ei jatkossakaan perittäisi asiakkaalta, joka saa suun ja leukojen erikoissairaanhoitoa.”

10.09.2018

Asia/42

Käsittely

21.08.2018 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Asiakasmaksupäällikkö Anna-Maija Kääriäinen ja lakimies Jonna Lindqvist olivat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Esittelijä Juha Jolkkonen muutti esitystä seuraavasti: Lisätään lausunnon lakiehdotuksen 9 §:ää koskavan kohdan loppuun seuraava lause: "Lautakunnan näkemyksen mukaan alle 18-vuotiaiden suun terveydenhuollon palvelujen tulisi olla jatkossakin maksutonta."

14.08.2018 Pöydälle

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jonna Lindqvist, lakimies, puhelin: 310 46302
jonna.lindqvist(a)hel.fi
Anna-Maija Kääriäinen, asiakasmaksupäällikkö, puhelin: 09 310 43604
annamaija.kaariainen(a)hel.fi